

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/32/2012
Identifikačné číslo spisu:	7011200900
Dátum vydania rozhodnutia:	13.11.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:7011200900.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľky: Z.X., bytom G., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.X.XXXX, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd 72/2011-27 zo dňa 23. februára 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd 72/2011-27 zo dňa 23. februára 2012 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.X.XXXX, ktorým odporkyňa podľa § 67 ods. 1, § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom poistení) a podľa § 24 ods. 1 a ods. 6 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o mimosúdnych rehabilitáciách) priznala predčasný starobný dôchodok v sume 384,20 EUR mesačne od 28.12.2009. Zároveň tým istým rozhodnutím odporkyňa podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 413/2009 Z.z. zvýšila predčasný starobný dôchodok od 1.1.2010 na sumu 396,00 EUR mesačne a od 1.1.2011 na sumu 403,20 EUR mesačne.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľka preukázala neplatne skončený pracovný pomer podľa § 21 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, ako aj nárok podľa § 24 ods. 6 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Priemerný mesačný zárobok sa zisťuje pre výpočet dôchodkov u občanov, ktorým sa hodnotí doba zamestnania podľa odseku 1 alebo 2 zo skutočne dosiahnutého zárobku v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, zvýšeného o mzdový nárast v národnom hospodárstve za dobu pred vznikom nároku na dôchodok. Ide o bonus štátu za to, že s

navrhovateľkou bol neplatne skončený pracovný pomer. Zákonodarca však ohraničil túto dobu tak, aby oprávnená osoba mohla uvedené uplatniť pri žiadosti o predčasný starobný dôchodok. Tento bonus sa teda nevzťahuje na celé obdobie až do roku 1989, ako to navrhovateľka nesprávne chápe. Nejde teda o všetky roky od neplatne skončeného pracovného pomeru až do roku 1989, ale ide iba o jeden rok, a to rok 1981.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, § 205 ods. 2 písm. f) OSP. Podľa jej názoru jej osobný mzdový bod v rozhodnom roku nebol vypočítaný ako podiel osobného vymeriavacieho základu z roku 1980 a všeobecného vymeriavacieho základu platného pre rok 1980, ale ako podiel osobného vymeriavacieho základu z roku 1980 a všeobecných vymeriavacích základov platných pre roky 1984 až 1989. Týmto sa navrhovateľka cíti byť znevýhodnená, pretože všeobecný vymeriavací základ sa od roku 1980 do roku 1989 zvyšoval. Preto žiadala o preskúmanie spôsobu určenia sumy predčasného starobného dôchodku Sociálnou poisťovňou a rozsudku krajského súdu.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedla, že dôvody uvedené v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Navrhovateľka neuviedla žiadne nové skutočnosti. Odporkyňa preto poukázala na svoje vyjadrenie z 12.10.2011, kde sa už k námietkam odporkyne vyjadrila. Navrhovala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 13. novembra 2012 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec, ktorý nie je sporiteľ podľa osobitného predpisu, má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie

- a) bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov,
- b) chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a
- c) suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 82 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dôchodkové dávky vyplácané k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodkové dávky priznané od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Príslušný kalendárny rok je rok, v ktorom sa zvýšenie dôchodkových dávok vykonáva, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 24 ods. 1 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách ak je skončenie pracovného vzťahu neplatné podľa § 21 zákona alebo ak bola v konaní podľa § 22 zákona určená neplatnosť právneho úkonu, na ktorého základe sa skončil pracovný vzťah, považuje sa na účely dôchodkového zabezpečenia doba od skončenia tohto pracovného vzťahu do dňa vzniku nároku na starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, najdlhšie však do dňa účinnosti tohto zákona, za dobu zamestnania.

Podľa § 24 ods. 6 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách priemerný mesačný zárobok pre výpočet dôchodkov sa u občanov, ktorým sa hodnotí doba zamestnania podľa odseku 1 alebo 2, zisťuje zo skutočne dosiahnutého zárobku v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, zvýšeného o mzdový nárast v národnom hospodárstve za dobu pred vznikom nároku na dôchodok. Spôsob zvýšenia skutočne dosiahnutého zárobku ustanoví vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky nariadením.

Podľa § 21 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách sa za neplatný na účely tohto zákona považuje právny úkon, ktorým došlo v rozhodnom období ku skončeniu pracovného alebo služobného pomeru alebo členského pomeru k družstvu (ďalej len "pracovný vzťah") z dôvodu politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody (§ 2 ods. 2 a 3), najmä

a) ak jeho dôvod spočíva v odsúdení pre trestný čin (zločin, prečin, priestupok), ak súdne rozhodnutie bolo zrušené podľa druhého a tretieho oddielu zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 47/1991 Zb. a trestné stíhanie bolo zastavené alebo obvinený bol v celom rozsahu zbavený viny;

b) ak sa urobil podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 99/1969 Zb. o niektorých prechodných opatreniach potrebných na upevnenie a ochranu verejného poriadku;

c) ak bola daná výpoveď podľa § 46 ods. 1 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 153/1969 Zb. preto, že pracovník narušil svojou činnosťou socialistický spoločenský poriadok a nemal preto dôveru potrebnú na zastávanie doterajšej funkcie alebo svojho doterajšieho pracovného miesta;

d) ak bol pracovný pomer okamžite zrušený podľa § 53 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení zákona č. 153/1969 Zb.;

e) dohoda o skončení pracovného vzťahu, ak ju pracovník uzavrel pod tlakom politickej perzekúcie alebo postupu porušujúceho všeobecne uznávané ľudské práva a slobody.

Podľa § 1 ods. 1 Nariadenia vlády č. 174/1991 Zb. ČSFR ktorým sa vykonáva zákon o mimosúdnych rehabilitáciách priemerný mesačný zárobok na vymernie dôchodku občanovi uvedenému v § 24 ods. 6 zákona, ktorému vznikol nárok na dôchodok pred 1. januárom 1991, je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, ktoré sa podľa § 21 zákona považuje za neplatné (ďalej len "rozhodný kalendárny rok"), a zvýšených o mzdový nárast. V prípade, že sa u tohto občana považuje za neplatné niekoľkoraké skončenie zamestnania, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok pri každom skončení zamestnania osobitne a do úvahy sa berie najvyšší priemerný mesačný zárobok.

Podľa § 2 Nariadenia vlády č. 174/1991 Zb. ČSFR ktorým sa vykonáva zákon o mimosúdnych rehabilitáciách ak ide o občana uvedeného v § 24 ods. 6 zákona, ktorému vznikol alebo vznikne nárok na dôchodok po 31. decembri 1990, považuje sa za mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v jednotlivých celých kalendárnych rokoch 1) pred 1. januárom 1990 vždy mesačný priemer hrubých zárobkov v rozhodnom kalendárnom roku ustanovený podľa § 1 a upravených podľa mzdového nárastu do roku 1989.

Odporkyňa svojim rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.X.XXXX. podľa § 67 ods. 1, § 82 o sociálnom poistení a podľa § 24 ods. 1 a ods. 6 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách priznala navrhovateľke predčasný starobný dôchodok v sume 384,20 EUR mesačne od 28.12.2009. Zároveň tým istým rozhodnutím odporkyňa podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 413/2009 Z.z. zvýšila navrhovateľke predčasný starobný dôchodok od 1.1.2010 na sumu 396,00 EUR mesačne a od 1.1.2011 na sumu 403,20 EUR mesačne.

V odôvodnení svojho rozhodnutia odporkyňa uviedla, že ku dňu priznania dôchodku navrhovateľka získala 42 rokov a 129 dní obdobia dôchodkového poistenia. Suma bola určená podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Na základe žiadosti navrhovateľky o úpravu dôchodku podľa zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, rozhodla odporkyňa v súlade s § 21 a § 24 zákona. Navrhovateľka dokázala, že jej pracovný pomer na Okresnom národnom výbore bol ukončený neplatne v zmysle § 21 ods. 1 písm. c) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách. Pracovný pomer bol neplatne ukončený 3.3.1981, odškodnenie v zmysle § 24 ods. 6 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách prepočtom priemerného mesačného osobného mzdového bodu zo skutočne dosiahnutých ročných hrubých zárobkov sa vzťahuje len na kalendárne roky v rozhodujúcom období pred 1.1.1990. V prípade navrhovateľky ide o roky 1984 až 1989. Priemerný mesačný osobný mzdový bod za roky na ktoré sa vzťahuje mimosúdna rehabilitácia, sa určí zo skutočne dosiahnutého hrubého zárobku v poslednom

kalendárnom roku pred skončením zamestnania, takže za rok 1980. Upraví sa teda len skutočne dosiahnutý zárobok v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporkyňa vychádzala, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je potrebné potvrdiť.

Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne postupom podľa § 250l a nasl. OSP dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je správne. Krajský súd nepochybil, ak na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľky nevyhovel. Navrhovateľka nepredložila v odvolacom konaní dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval. Námietky navrhovateľky boli totožné s námietkami, ktoré uviedla už v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu. Krajský súd sa s nimi riadne vysporiadal, preto odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na jeho odôvodnenie.

Suma predčasného starobného dôchodku navrhovateľky bola určená podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, a to ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

Je nesporné, že navrhovateľka v konaní preukázala, že jej pracovný pomer na Okresnom národnom výbore bol v súlade s § 21 ods. 1 písm. c) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách skončený neplatne, a preto odporkyňa na základe žiadosti navrhovateľky upravila sumu predčasného starobného dôchodku v súlade s týmto zákonom. Rozhodujúce obdobie u navrhovateľky sú roky 1984 až 1989. Priemerný mesačný osobný mzdový bod za roky, na ktoré sa mimosúdna rehabilitácia vzťahuje, sa v súlade s § 24 ods. 6 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách určí zo skutočne dosiahnutého hrubého zárobku v poslednom kalendárnom roku pred skončením zamestnania, teda za rok 1980. Iba skutočne dosiahnutý zárobok roku 1980 na upraví o koeficient podľa prílohy 1 Nariadenia vlády č. 174/1991 Zb., ktoré zodpovedá roku skončenia zamestnania t.j. 1981. Odvolací súd považuje za správny názor odporkyne, že v súlade s právnymi predpismi nie je možné skutočne dosiahnuté zárobky dosiahnuté v roku 1980 upraviť podľa koeficientu zodpovedajúcemu rokom 1982 až 1989, ale len zodpovedajúce roku 1981.

Námietky navrhovateľky sú preto nedôvodné. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľky nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky, a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.